

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

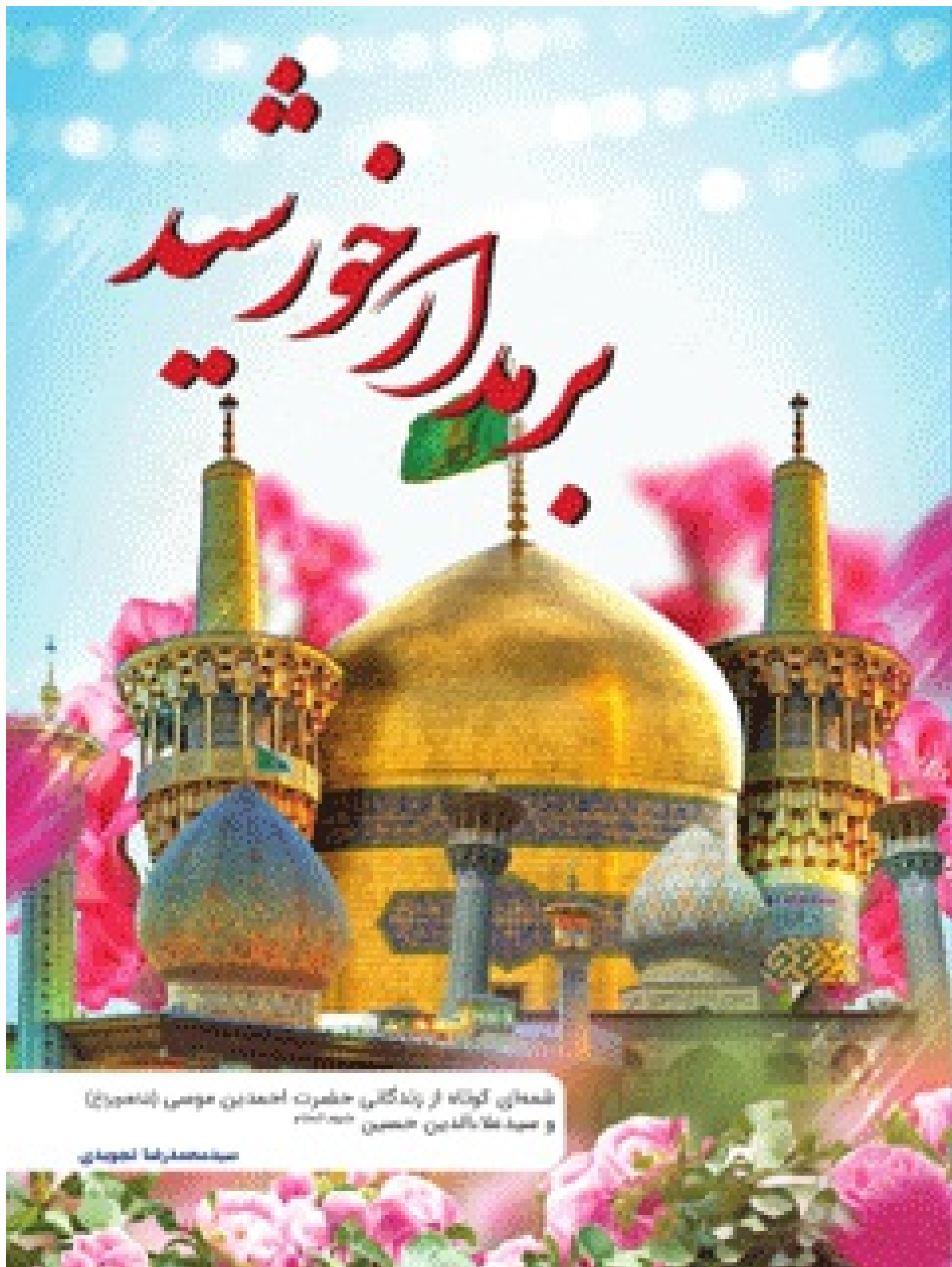
گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

بیت‌الخورشید

شعبان، گواهی از زندگی حضرت احمد بن موسی (ع)
و سیدالشهدا حسین (ع)

سیدمحرران احمدی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بر مدار خورشید : شمه ای کوتاه از زندگانی حضرت احمد بن موسی (شاهچراغ)

نویسنده:

محمد رضا تجویدی

ناشر چاپی:

مجموعه فرهنگی مذهبی مسجد سلطان زاده

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	بر مدار خورشید : شمه ای کوتاه از زندگانی حضرت احمد بن موسی (شاهچراغ)
۶	مشخصات کتاب
۶	مسجد سلطان زاده از زبان امام جماعت آن
۱۳	حضرت احمد بن موسی (شاهچراغ)
۱۴	احمد بن موسی (علیهما السلام) و بیعت مردم با وی
۱۶	قیام احمد بن موسی (علیهما السلام)
۱۹	پیدا شدن جسد احمد بن موسی (علیهما السلام)
۲۱	احمد بن موسی (علیهما السلام) از منظر دیگران
۲۶	درباره مرکز

بر مدار خورشید : شمه ای کوتاه از زندگانی حضرت احمد بن موسی (شاهچراغ)

مشخصات کتاب

بر مدار خورشید

شمه ای کوتاه از زندگانی حضرت احمد بن موسی (شاهچراغ)

و سید علاء الدین حسین علیهم السلام :

سید محمد رضا تجویدی

مجموعه فرهنگی مذهبی

سلطان ابالحسن علی بن موسی الرضا (علیهما السلام)

مسجد سلطان زاده

ویراستار دیجیتالی: محمد منصوری

اصفهان ، خیابان چهارباغ عباسی ، کوچه جهان آرا

ص: 1

مسجد سلطان زاده از زبان امام جماعت آن

«إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ؛ مساجد خدا را تنها کسانی آباد می کنند که به خدا و روز قیامت ایمان دارند و نماز بر پا می کنند و زکات می دهند و جز از خدا نترسیده اند. امید است آنان از هدایت یافتگان باشند.» (1)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرموده اند :

«قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ أَلَا إِنَّ بَيْتِي فِي الْأَرْضِ الْمَسْجِدُ نُصِيءِي ۖ لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا نُصِيءِي ۖ النَّجْمُ لِأَهْلِ الْأَرْضِ أَلَا طُوبَىٰ لِمَنْ كَانَتْ الْمَسْجِدُ بَيْتُهُ أَلَا طُوبَىٰ لِعَبْدٍ تَوَضَّأَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ رَأَىٰ فِي بَيْتِي أَلَا إِنَّ عَلَيَّ الْمَرْوَرِ كَرَامَةَ الرَّائِرِ أَلَا بَشَّرَ الْمَسْأَلِينَ فِي الظُّلُمَاتِ إِلَى الْمَسْجِدِ بِالنُّورِ السَّاطِعِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ خداوند فرموده است : بدانید که خانه های من بر روی زمین، مسجدها هستند. مسجدها برای اهل آسمان نور می دهند همان گونه که ستارگان برای اهل زمین. هان! خوشا به حال کسی که خانه اش مسجد باشد. هان! خوشا به حال بنده ای که در خانه اش وضو بگیرد سپس مرا در خانه ام زیارت کند، بدانید که احترام زیارت کننده بر عهده کسی که زیارت گردیده ثابت

است. هان! کسانی را که در تاریکی ها به سوی مسجدها می روند

به نور درخشان روز قیامت نوید ده.» (2)

ص: 2

1- . توبه / 18 .

2- . بحار الانوار، ج 84 ، ص 14 .

امام حسن (علیه السلام) فرموده اند:

«أَهْلُ الْمَسْجِدِ زُؤَارُ اللَّهِ وَحَقُّ عَلَى الْمَزُورِ التَّحْفَةُ لِزَائِرِهِ؛ اهل مسجد زائران خدا هستند و بر زیارت شونده (خدا) است که به زائرانش تحفه و هدیه ای عطا کند.»⁽¹⁾

مسجد سازی عبادتی بزرگ و پایدار است و پاداش های عظیمی دارد و از بهترین باقیات الصالحات به شمار می آید.

در ماه شعبان المعظم 1427 ه.ق (شهریور ماه 1385) بود که توفیق زیارت سلطان سریر ارتضاء حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) فراهم شد، پس از مراجعت از زیارت بارگاه ملکوتی آن حضرت، صبح روز بعد، پس از اتمام درس خارج فقه و اصول، استاد بزرگوارم مرحوم آیه الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره) فرمودند:

منزلی در چهارباغ مربوط به حاجیه خانم سلطان زاده انصاری است که ایشان منزل را وقف مسجد قرار داده اند و استخاره نموده ام که شما بیاید امامت آنجا را به عهده بگیرید خوب آمده است و می خواهم شما در این مسجد اقامه نماز داشته باشید .

لذا یک روز قبل از ماه مبارک رمضان 1427 ه. ق مطابق با 1385 با حضور مرحوم آیت الله امامی، مرحومه حاجیه خانم سلطان زاده انصاری، اهالی محل و کسبه چهارباغ گوسفندی ذبح و به طور رسمی زمین به عنوان مسجد قرار داده شد .

ص: 3

بنده وقتی به منزل مرحومه حاجیه خانم سلطان زاده رسیدم دیدم پلاک منزل شماره هشت (8) است و بنده هم روز قبل از خدمت امام هشتم (علیه السلام) آمده بودم و فامیل حاجیه خانم هم سلطان زاده است که سلطان در ائمه ما (علیهم السلام) به وجود نازنین امام هشتم گفته می شود؛ لذا در حضور همگی به حاجیه خانم عزت سلطان زاده انصاری گفتم: ما این مجموعه را به نام «مسجد و مجموعه فرهنگی سلطان ابوالحسن علی بن موسی الرضا(علیه السلام)» نامگذاری می کنیم.

الحمدلله از روز اول ماه مبارک رمضان که نماز برگزار شد جمعیت بسیار خوبی از اهالی، کسبه، مردم، مسافری و حتی توریست ها از کشورهای اسلامی در نماز حاضر می شدند و به لطف خدا و عنایات امام هشتم (علیه السلام) برنامه های تبلیغی ما با همان امکانات محدود برقرار بود. از چاپ جزوات مختلف در ایام ولادت و شهادت حضرات معصومین (علیهم السلام) تا تبیین مسائل و پاسخگویی تلفنی و حضوری سئوالات دینی و مذهبی مردم در ابعاد مختلف و برنامه های برقراری جشن و سرور در اعیاد علی الخصوص در میلاد با سعادت حضرت امام رضا(علیه السلام) جشن با عظمت و باشکوهی همراه با پخت سمنو، پذیرایی، سخنرانی، مولودی خوانی و مسابقه برگزار می شود. و اقامه عزاداری در ایام عزای آل الله و شهادت اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) برقرار است.

از همان سال اول هر شب از ماه مبارک رمضان برنامه افطاری و برنامه احیاء شب های قدر و تلاوت روزانه 25 صفحه از قرآن به نام سن مبارک آقا

جوادلانمه(علیه السلام) و در محرم الحرام و صفرالمظفر برنامه عزاداری و حتی بعضی از جزوات به زبان های مختلف چاپ و در اختیار مردم و هتل های اطراف قرار داده می شد که خبر می آوردند که بسیاری از نامسلمانان با مطالعه آنها مخصوصاً با مطالعه خطبه غدیر (به سه زبان) به تشیع تشرف پیدا می کردند . و این موقعیت حساس برای بنده احساس مسئولیت بیشتری بود که ان شاء الله مسجدی در خور عظمت نام مبارک اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) مخصوصاً حضرت علی بن موسی الرضا(علیه السلام) و سوابق تاریخی و هنری شهر اصفهان که الگوی معماری اسلامی در ادوار مختلف بوده ساخته شود. و ان شاءالله پایگاهی برای تبلیغات مذهب حقه اثنی عشری بوده باشد؛ لذا این صحبتی است که بنده در بسیاری از مجالس هم گفته ام که افرادی که از همه اقصی نقاط عالم به اصفهان می آیند حتماً به چهارباغ می آیند و لذا هر که به ایران بیاید حتماً به اصفهان می آید و هر که به اصفهان بیاید به منطقه چهارباغ خواهد آمد.

لذا این وظیفه ای است شرعی برای همه ما که این جمعیتی که از دنیای اسلام و غیر اسلام به این منطقه می آیند فقط از ابنیه تاریخی و معماری بهره مند نشوند؛ بلکه مهمتر از همه ی اینها از مسائل معنوی و تبلیغات پر محتوای شیعی بهره مند شده و خود مبلغی در ممالک خود برای مذهب حقه ما بوده باشند. در این سال ها به خاطر توسعه زمین مسجد با همسایگان مجاور صحبت های بسیار و جلسات متعدد داشتیم؛ لکن توفیق ضمیمه شدن زمینشان به زمین مسجد برایشان حاصل نشد و لذا در سال 1392 تصمیم به

ص: 5

شروع ساخت زمین با امکاناتی بسیار محدود از جهت مالی زمین را که حدود 330 متر بود در زیر بنایی حدود 1400 متر با 6 سقف و با همکاری مهندسين و معماران مربوط که پس از جلسات بسيار متعددی با معماران و مهندسين مختلف گروه فعلی را انتخاب نموده که البته انتخاب اصلی با وجود نازنين حضرت رضا(عليه السلام) بوده، آقای مهندس مهدی تجدد به عنوان مهندس طراح و آقایان مهندسين محمد علی عليجانی و سيد علی حنایی به عنوان مهندسين اجرایی و ساير مهندسين من جمله آقای مهندس حسن زاده در امور برق و آقای مهندس سيد احمد رضا و داد، مهندس تأسيسات و ساير مهندسين و بنده روز ولادت حضرت زهراى اطهر(عليها السلام) با حضور مردم و مهندسين و با توسل به ائمه طاهرين (عليهم السلام) کلنگ شروع ساخت را زدم .

و همچنين در اين مدت از همکاري هيئت امنای مسجد من جمله جناب آقای حاج علی کمال به عنوان مسئول امور مالی، جناب آقای مجيد پرورش به عنوان رابط هيئت امناء، حاج آقا هلالی، حاج آقا سيد علی سمسار، آقایان اخوان احمدی، آقای مرتضی صادقیان، آقای اشجع و آقایان مقدس و از نظرات و زحماتشان بهره مند شده و البته از ابتدا جناب آقای حاج آقا مجيد حمیدی منس به عنوان معتمد مرحومه حاجیه خانم سلطان زاده و مرحوم آیت الله امامی در امور مشارکت داشته و از ایشان استفاده نموده ایم . و همچنين تشکر خود را از ورثه مرحوم مغفور حاج آقا سيد رسول آبدار که هم در زمان حیات ایشان از نظرات آن مرحوم استفاده کرده و هم در مدت ساخت مسجد،

محلی را برای برگزاری نماز در خیابان کوآلا لامپور در اختیار ما قرار دادند و انشاء الله خداوند به ایشان جزای خیر عنایت فرماید ، اعلام می داریم.

در این چند سال از نظرات اخوی گرام، جناب حجت الاسلام (مهندس) حاج سید احمد تجویدی در امور تبلیغی و مهندسی استفاده نموده ام.

و هم اکنون با عنایات خاصه پروردگار عالم و ائمه طاهرین (علیهم السلام) مخصوصاً امام رضا(علیه السلام) بحث ساخت مسجد با عنایات معصومین (علیهم السلام) و کمک های مردمی بوده است . و ان شاء الله خداوند به خیرین توفیق عنایت فرماید و ادامه برنامه ساخت را انجام خواهیم داد. از عموم مردم به عنوان اینکه این مجموعه به عنوان چشم چهارباغ

و اصفهان مطرح بوده و بُرد تبلیغی بسیار مفیدی برای تبلیغ فرهنگ ائمه طاهرین (علیهم السلام) دارد دعوت می نمایم که برای مشارکت در ساخت و امور فرهنگی و مذهبی این مجموعه مشارکت فرمایید.

سید محمدرضا تجویدی

ص: 7

حضرت احمد بن موسی (شاهچراغ)

پیکر پاک و مطهر حضرت احمد بن موسی (علیهما السلام)، فرزند بلافضل امام کاظم (علیه السلام) مشهور به: «شاهچراغ» در شیراز بعد از 450 سال تر و تازه پدیدار گشت و به این وسیله محل قبر شریفش مشخص گردید.

احمد بن موسی (علیهما السلام) در اوایل قرن سوم به قصد دیدار برادر بزرگوارش حضرت رضا (علیه السلام) رهسپار ایران شده، در سرزمین شیراز به دست دشمنان اهل بیت (علیهم السلام) به طرز فجیعی به شهادت رسید.

محل قبر ایشان تا نیمه دوم قرن هفتم مشخص نبود، تا در عهد امیر مقرب الدین، مسعود بن بدر، متوفای 665 قمری پیکر غرقه به خون شاه چراغ - در محل حرم فعلی اش - پدیدار شد و از نقش نگینی که به دست داشت شناخته گردید. زیرا برنگین انگشتری اش این جمله حک شده بود: «العزة لله، احمد بن موسی».

مقرب الدین مسعود بن بدر یکی از دو وزیر اتابک بن سعد زنگی است، که اولین گنبد شاه چراغ توسط ایشان ساخته شده، سپس اتابک زنگی متوفای 659 قمری گنبد و بارگاه با شکوهتری بر فراز مرقد مطهر آن حضرت بنیاد نهاد. (1)

ص: 8

1- . شدّ الازار، ص 289؛ بحار الانوار، ج 48، ص 309؛ ریحانة الادب، ج 3، ص 168؛ شبهای پیشاور، ص 120؛ و شیراز شهر جاویدان، ص 577.

در کتاب های تراجم، تاریخ، سیره، مناقب، به تفصیل از جلالت قدر، سماحت قلب، سخاوت دست و مناعت طبع حضرت شاه چراغ سخن رفته است.

در جود و سخاوت بی دریغش همین بس، که یک هزار برده به دست خود خریداری کرده، در راه خدا آزاد نمود. (1) جالب تر این که همه آنها را از دسترنج خود خریده و آزاد نموده است.

احمد بن موسی (علیهما السلام) بسیار خوش خط بود، قرآن می نوشت و با اجرت آن برده می خرید و آزاد می کرد. (2)

احمد بن موسی (علیهما السلام) به جهت علاقه شدیدی که به حضرت رضا (علیه السلام) داشت با جمع کثیری از خویشان و علاقمندان مدینه را به قصد دیدار برادر ترک نمود و از طریق فارس عازم مرو گردید. (3)

احمد بن موسی (علیهما السلام) و بیعت مردم با وی

علامه مجلسی نوشته اند:

چون خبر شهادت حضرت موسی کاظم (علیه السلام) امام هفتم شیعیان در مدینه شایع شد، مردم به در خانه امّ احمد، مادر حضرت شاه چراغ احمد بن

ص: 9

1- . ارشاد مفید، ج 2، ص 245، اعلام الوری، ص 301؛ حیب السیر، ج 2، ص 81؛ کشف الغمّه، ج 3، ص 26، بحار الانوار، ج 48، ص 307؛ جامع الرواة، ج 2، ص 72؛ قاموس الرجال، ج 1، ص 660؛ معجم رجال الحدیث، ج 2، ص 345؛ هدیه الاحباب، ص 180.

2- . تحفة العالم، ج 2، ص 31.

3- . اجساد جاویدان، ص 90 و 91.

موسی (علیهما السلام) گرد آمده و حضرت ایشان را با خود به مسجد بردند؛ زیرا از جلالت و قدر و شخصیت بارز و اطلاع بر عبادات و طاعات و نشر شرایع و احکام و ظهور کرامات و بروز خوارق عادات که در آن جناب سراغ داشتند، گمان کردند که پس از وفات پدرش امام موسی بن جعفر (علیهما السلام)؛ امام به حق و خلیفه آن حضرت فرزندش احمد است.

به همین جهت در امر امامت با حضرتش بیعت کردند و او نیز از مردم مدینه بیعت بگرفت، سپس بر منبر بالا رفت، خطبه ای در کمال فصاحت و بلاغت انشاء و قرائت فرمود، آنگاه تمامی حاضرین را مخاطب ساخته و خواست غائبین را نیز آگاه سازند و فرمودند: همچنان که اکنون تمامی شما در بیعت من هستید، من خود در بیعت برادرم علی بن موسی (علیهما السلام) می باشم، بدانید بعد از پدرم، برادرم «علی» امام و خلیفه به حق و ولی خداست. و از جانب خدا و رسول او بر من و شما فرض و واجب است که امر آن بزرگوار را اطاعت کنیم و به هرچه امر فرماید، گردن نهیم، پس از آن شمه ای از فضایل و جلالت قدر برادرش علی (علیه السلام) را بیان فرمود، تا آن جا که همه حاضران فرموده آن بزرگوار را مطیع و منقاد گردیدند، ابتدا او بیعت را از مردم برداشت، سپس گروه حاضران در خدمت احمد به در دولت سرای حضرت امام علی بن موسی (علیهما السلام) آمده، همگی با آن جناب بر امامت و وصایت و جانشینی امام موسی بن جعفر (علیهما السلام) بیعت نمودند. (1) و حضرت امام رضا (علیه السلام) درباره برادرش

ص: 10

احمد دعا کرد و فرمود: همچنان که حق را پنهان و ضایع نگذاشتی، خداوند در دنیا و آخرت تو را ضایع نگذارد. (1)

قیام احمد بن موسی (علیهما السلام)

سلطان الواعظین شیرازی می گوید :

وقتی مأمون امام رضا(علیه السلام) را به طوس آورد ، بین او و برادرهایش و سایر نزدیکان جدایی افتاد. شوق زیارت آن حضرت ، برادرانش را تحریک نمود که نامه ای به امام رضا(علیه السلام) و مأمون بنویسند و از آنها کسب اجازه کنند تا برای دیدار امام رضا(علیه السلام) عازم طوس شوند.

وقتی نامه به دست مأمون رسید، از این کار استقبال نمود و اجازه داد. در پی اجازه مأمون، احمد بن موسی (علیهما السلام) و دیگر برادران مثل محمد عابد و سید علاء الدین حسین و جمع زیادی از برادرزادگان و سایر علویان، از حجاز به سمت طوس حرکت کردند .

مسیر طوس غالباً در آن زمان از راه کویت ، بصره ، اهواز ، بوشهر و شیراز بود ؛ لذا در بین راه ، تعداد زیادی از شیعیان به آنها ملحق شدند و کاروان بزرگی را تشکیل دادند .

ص: 11

1- . بحارالانوار، ج 48 ، ص 308؛ تحفة العالم، ج 2 ، ص 27 ؛ و جامع الأنساب، ج 1 ، ص 74؛ الملل و النحل شهرستانی، ص 169؛ اجساد جاویدان ، ص 92؛ آفتاب شیراز ، ص 19 و 20.

عاملان مأمون، حرکت این کاروان بزرگ را به او گزارش دادند، که جمعیتی در حدود پانزده هزار نفر، از بستگان امام رضا (علیه السلام) و سایر علویان و شیعیان، به سمت طوس در حرکت هستند، مأمون از حرکت این جمعیت انبوه، خوف ناک شد و فوراً دستور داد تا آنها را متوقف کنند و به هر کجا که رسیده اند به آنها بگویند به طرف مدینه برگردند. قتلغ خان که عامل مأمون بود، در شیراز مانع حرکت کاروان احمد بن موسی (علیهما السلام) شد و بین آنها جنگ روی داد و احمد بن موسی (علیهما السلام) و تعداد زیادی از یارانش در آن جا به شهادت رسیدند. (1)

آقای بحرالعلوم می گوید: زمانی که قتلغ خان عامل مأمون، از حرکت کاروان احمد بن موسی (علیهما السلام) خبر یافت، برای جلوگیری از حرکت آنها به سوی مرکز خلافت مأمون (مرو)، به طرف آنها حرکت نمود و در خارج شیراز، در مکانی به نام «خان زینان» که هشت فرسخ از شیراز فاصله داشت، با هم ملاقات نمودند و جنگ میان آنها رخ داد.

مردی از سپاه قتلغ خان فریاد کشید که اگر منظور شما دیدار با علی بن موسی الرضا (علیهما السلام) است، او وفات یافته، لذا همراهان احمد بن موسی (علیهما السلام) از شنیدن این خبر متفرق شدند و کسی جز برادران و اقارب نزدیک او باقی نماند. احمد بن موسی (علیهما السلام) که راه برگشت نمی دید، به طرف شیراز حرکت نمود، مخالفان به تعقیب وی پرداختند تا او را در شیراز به شهادت رسانیدند. (2)

ص: 12

1- . شب های پیشاور، ص 117.

2- . بحار الانوار، ج 48، ص 308؛ اجساد جاویدان، ص 91؛ آفتاب شیراز، زندگینامه احمد بن موسی (علیهما السلام) و برادران مدفون در شیراز، محمد جواد مهری، ص 23-25.

تاریخ شهادت احمد بن موسی دقیقاً در دست نیست، ولی از فراز بالا استفاده می شود که اندکی بعد از شهادت امام رضا(علیه السلام) این فاجعه خونین روی داده است.

صاحب ریحانة الادب نیز از تعبیر « شدّ الازار » همان معنی را استفاده کرده، احتمال داده که شهادت آن حضرت در سال 203 قمری اندکی بعد از شهادت امام رضا(علیه السلام) باشد. (1)

روی این بیان بیش از 450 سال قبر شریفش مشخص نبود تا در نیمه دوم قرن هفتم - در عهد مقرب الدین مسعود بن بدر - پیکر غرقه به خوش آشکار گردید و از نقش نگینش شناخته شد.

در منابع تاریخی فراوانی تصریح شده که احمد بن موسی در شیراز مدفون است. (2) و لذا به تشکیک برخی از معاصران در پاورقی های انوار نعمانیه اعتبار نیست. (3)

ص: 13

-
- 1- . ریحانة الادب، ج 3، ص 169 .
 - 2- . نزهة القلوب، ص 138؛ تاریخ گزیده، ص 204؛ رحله ابن بطوطه، ج 1، ص 133؛ سفرنامه او، ج 1، ص 229؛ انوار نعمانیه، ج 1 ص 380؛ بحار الانوار، ج 48، ص 308؛ ریحانة الادب، ج 3، ص 168؛ الفوائد الرجالیة، ج 2، ص 114؛ ریاض العلماء، ج 3، ص 305؛ روضات الجنات، ج 1، ص 43؛ الجامع فی الرجال، ج 1، ص 189؛ بهجة الآمال، ج 2، ص 160؛ منتهی الآمال، ج 2، ص 232؛ منتهی المقال، ص 46؛ و جامع الأنساب، ج 1، ص 72 - 81 .
 - 3- . اجساد جاویدان، ص 91.

پیدا شدن جسد احمد بن موسی (علیهما السلام)

درباره پیدایش قبر احمد بن موسی (علیهما السلام) در شیراز، داستان معتبری نقل شده که این داستان را بسیاری از منابع نقل نموده اند. از جمله ابن بطوطه در این باره می نویسد:

از جمله مزارات شیراز، مقبره احمد بن موسی است. این بقعه در نظر شیرازیان احترام تمام دارد و مردم برای تبرک و توسل، به زیارت آن می روند. تاشی خاتون مادر سلطان ابواسحاق، مدرسه بزرگی و زاویه ای برای این مزار ساخته که در آن برای مسافرین طعام داده می شود و دسته ای از قاریان، همواره بر سر تربت قرآن می خوانند. خاتون، شبهای دوشنبه را به زیارت آن بقعه می آید و در آن شب، قضات و فقها و سادات شیراز نیز در آن جا فراهم می آیند. (1)

و سلطان الواعظین شیرازی، آشکار شدن مدفن احمد بن موسی را چنین شرح می دهد: تا اوایل قرن هفتم هجری که سلطنت فارس به وجود ذی جود اتابک ابوبکر بن مسعود و مظفرالدین قرار گرفت که پادشاهی بود بسیار صالح و درست و شش دوره سلطنت خود، به زهاد و عباد و علما و فضلا، تعظیم بسیار می نمود و در ترویج شریعت مطهره اسلامیة سعی بلیغ داشت، رجال مملکت فارس همگی مردمانی پاک و متظاهر به شعائر اسلام بودند؛ از جمله وزرا و مقربان دربار اتابک مظفرالدین امیر مقرب الدین مسعود بن بدرالدین بوده که میل بسیار به عمران و آبادی داشت؛ فلذا امر کرد که آن تل را که وسط شهر شیراز را به صورت تپه ای در آورده بود، بردارند و در آن محل

ص: 14

عمارت بزرگی برپا کنند. عمله جات بسیاری به کار افتادند، خاک‌ها و زباله‌ها را به خارج شهر می‌بردند. روزی در اثنای کار، دیدند جسدِ تر و تازه‌مقتولی بدون تغییر و تبدیل، با فرق شکافته زیبا و وجیه روی زمین زیر آوار قرار گرفته است. خبر به وزارت خانه رسید. حسب الامر وزیر اعظم، جمعی به تفتیش قضیه آمدند. پس از تفتیشات بسیار، فقط اثری که در بدن آن مقتول جوان دیدند که معرّف او شد، حلقه انگشتری بود که بر خاتمش نقش بود: «العزة لله احمد بن موسى».

با سابقه تاریخی و شهرت کامل جنگ هاشمی در آن مکان و شهادت احمد بن موسى، فهمیدند آن جسد شریف جناب سیّد امیر احمد بن موسى الكاظم (عليهما السلام) امامزاده واجب التعظیم شهید است که تقریباً بعد از چهارصد سال با این طریق صحیح و سالم، ظاهر و اسباب هدایت بینندگان و باعث استبصار جمعی از مخالفین گردید. حسب الامر اتابک و وزیراعظم، در همان محل که جسد ظاهر گردید، بقعه عالی برپا کردند و قبری حفر نمودند، با احترام بسیار در حضور علما و بزرگان، جسد شریف را به خاک سپردند و بر احترام بقعه افزودند و پیوسته مورد احترام عموم بود. (1)

آقای مهدی پور در کتابش می‌نویسد: پدیدار شدن جسد مطهر بعد از 450 سال به صورت تر و تازه خود نشان جلال قدر آن حضرت است و در طول قرون و اعصار کرامات فراوان از حرم مطهرش مشاهده شده است. (2)

ص: 15

1- . شب های پیشاور، ص 119؛ آفتاب شیراز، ص 46-42.

2- . اجساد جاویدان، ص 92.

احمد بن موسی (علیهما السلام) از منظر دیگران

وی دارای مقام و منزلتی بس عظیم بود و امام کاظم (علیه السلام) توجه و عنایت خاصی به او داشتند.

شیخ مفید (رحمه الله) در کتابش می نویسد:

احمد بن موسی (علیهما السلام) مردی کریم و بزرگوار و پارسا بود، و حضرت موسی بن جعفر (علیهما السلام) او را دوست می داشت و بر دیگر فرزندان خود مقدم می شمرد، و مزرعه خود را که به یسیره معروف بود، به او بخشیده بود.

شیخ عباس قمی (رحمه الله) می فرماید: احمد بن موسی (علیهما السلام) معروف به شاهچراغ است که در داخل شهر شیراز مدفون است و در ظاهر نیز از جهت قبّه و صحن و ضریح و خدام و غیره، تعظیم و احترام دارد و این احقر در سال 1319 در مراجعت از بیت الله الحرام از شیراز برگشتم و در آن بلده، تربت پاک او را زیارت کردم و از باطن آن بزرگوار استمداد نمودم، و در نزدیکی قبر آنجناب مزاری دیگر است معروف است به میر سید محمد برادر آن حضرت.

صاحب روضات الجنات (رحمه الله) گفته: در بعض کتب رجالیه است که احمد مدفون به شیراز است و مسمی است به سیدالسادات، و در این زمان مشهور شده به شاهچراغ، و به تحقیق به تواتر رسیده کرامات باهره از مرقد طاهرش، پس نقل کرده کلمات اشخاصی که تصریح کرده به آنکه احمد بن موسی در شیراز مدفون است. (1)

جزایری (رحمه الله) می گوید: احمد بن موسی (علیهما السلام) کریم بود، امام کاظم (علیه السلام) او را دوست می داشت و محمد بن موسی وارسته و پرهیزگار بود. (2)

ص: 16

1- . منتهی الآمال، ج 2، ص 232؛ روضات الجنات ج 1، ص 42.

2- . انوار نعمانیه، ج 1، ص 380.

جسد پاک و مطهر شاهزاده، حسین فرزند بلافضل حضرت موسی بن جعفر (علیهما السلام) پس از قرن ها تر و تازه ظاهر شد .

قبر شریف شاهزاده حسین، همانند برادرش شاه چراغ قرن‌ها مخفی بود و کسی از محل دفن ایشان آگاهی نداشت، تا در عهد «قُتلُغ خان» جسد طیب و طاهرش تر و تازه کشف شد .

در فراز پیشین از استاندار شیراز به نام « قتلغ خان » بحث کردیم که در قرن سوّم می زیست و از طرف مأمون عباسی والی شیراز بود و با احمد بن موسی جنگید و سرانجام او را شهید کرد. ولی این «قُتلُغ خان» ابوبکر بن سعد بن زنگی ، پنجمین اتابک سلغری ، ممدوح سعدی شیرازی است ، که از سال 623 تا 658 ه. بر بلاد فارس حکومت می کرد، و با «اوگتای ، قآن ایلخان مغول» از در اطاعت و انقیاد در آمد و اوگتای به او لقب: « قتلغ خان » یعنی « پادشاه خوشبخت » داد. سعدی گلستان و بوستان را به نام او تألیف کرد .(1)

« قُتلُغ » واژه ترکی است و به معنای مبارک و خجسته می باشد.(2)

محلی که در شیراز اکنون حرم و بارگاه علاء الدین حسین است، باغ بسیار با صفائی بود، که از همه میوه ها در آن یافت می شد. این باغ متعلق به قُتلُغ خان بود که در آن به تفرّج و سیاحت می پرداخت .

ص: 17

1- . لغتنامه دهخدا ، حرف « الف » ، ص 379 و 974 .

2- . فرهنگ معین ، ج 2 ، ص 2639 .

در این باغ مکان مرتفعی بود که شب های جمعه از آنجا نوری درخشان ساطع می شد .

باغبان هر شب جمعه این نور را می دید و تعجب می کرد تا روزی این داستان را با قُتْلُغ خان در میان گذاشت .

قُتْلُغ خان از پیرمردان و دانشمندان برای گشودن این راز کمک خواست ، ولی این راز همچنان مجهول ماند، پس دستور داد که این محل را خاک برداری کنند، تا شاید این راز گشوده شود .

چون مقداری خاک برداری شد جسد پاک و مطهری ظاهر گردید که قامتی رشید و چهره ای درخشان داشت ، در یک دست قرآن کریم و در دست دیگر شمشیری برّان داشت ، از نشانه های روشن و دلایل مستحکم معلوم شد که جسد متعلّق به علاء الدین حسین، فرزند بلافصل حضرت موسی بن جعفر (علیهما السلام) می باشد.(1)

با توجه به این که شهادت علاء الدین حسین در حدود 203 قمری روی داده ، به هنگام پدیدار شدن جسد مطهرش در حدود 450 سال از شهادت او می گذشت ، و در عین حال جسد مطهرش تر و تازه بود .

برخی از علمای انساب گفته اند : علاء الدین حسین فرزندی به نام های: عبدالله ، عبید الله و محمد داشته و احفادش در طبس - خراسان - می زیسته اند.(2)

ص: 18

1- . شدّ الازار ، ص 260؛ آثار عجم ، ص 453 ؛ و جامع الأنساب، ج 1 ، ص 43.

2- . عمدة الطالب ، ص 198 .

هنگامی که جسدش ظاهر گردید قتلغ خان بر فراز قبر مطهرش گنبد و بارگاهی ساخت و در زمان صفویه تجدید بناشد و در عهد قاجاریه تعمیر و ترمیم شد .

در حدود پنجاه سال قبل ، آن گنبد و بارگاه برچیده شد ، گنبد و بارگاه جدیدی به همان سبک با استخوان بندی آهنی ساخته شد.(1)

علاء الدین حسین از راویان مورد اعتماد و استناد است و روایات فراوانی از پدرش امام کاظم و برادرش امام رضا(علیهما السلام) و احادیثی را توسط مادرش و یا به واسطه ام احمد (مادر شاه چراغ) نقل کرده است.(2)

شیخ مفید به هنگام شمارش اولاد امام کاظم(علیه السلام) می فرماید:

«برای هر یک از فرزندان حضرت موسی بن جعفر(علیهما السلام) فضیلت خاص و منقبت ظاهری هست».(3)

حرم مطهر علاء الدین حسین(علیه السلام) مورد توجه خاص اهالی شیراز است و نگارنده سطور چندین بار سعادت تشرّف به حرم مطهرش را پیدا کرده است .

نویسنده محقق و ولائی آقای مهدی پور می نویسند : نگارنده گوید : به طوری که زائران ارض اقدس و راهیان مشهد مقدس از همه بلاد ایران سعی می کنند که به هنگام تشرّف به مشهد مقدس و یا موقع مراجعت ، قبر شریف

ص: 19

-
- 1- . شیراز شهر جاویدان ، ص 584 .
 - 2- . تهذیب الأحكام، ج 1 ، ص 365؛ الفقیه ، ج 1 ، ص 61؛ فروع کافی، ج 3 ، ص 42 و ج 6 ، ص 509؛ وسائل الشیعه، ج 3 ، ص 320 ؛ معجم رجال الحدیث، ج 6 ، ص 98 ؛ و الجامع فی الرجال، ج 1 ، ص 635 .
 - 3- . ارشاد مفید ، ج 2 ، ص 246 .

حضرت معصومه (علیها السلام) - را در قم زیارت کنند ، بسیار شایسته است که به قصد زیارت حضرت شاه چراغ و حضرت علاء الدین حسین و برادر دیگرشان سید محمد عابد(1) شدّ حال ،نموده رهسپار شیراز شوند و از فیوضات بیکران این سه امامزاده لازم التعظیم برخوردار شوند .(2)

اصفهان ، خیابان چهارباغ عباسی ، کوچه جهان آرا

ص: 20

1- . سید محمد عابد فرزند بلافضل امام کاظم (علیه السلام) از امامزادگان جلیل القدر است و قبر مطهرش در صحن مطهر شاهچراغ، زیارتگاه خاص و عام است . شیخ مفید فرموده : محمد بن موسی (علیهما السلام) اهل فضل و صلاح بود و شب ها را با عبادت و اطاعت سپری می کرد و بسیار اندک استراحت می کرد (ارشاد، ج 2، ص 245) در منابع فراوانی تصریح شده که قبر شریفش در شیراز است. (انوار نعمانیه ، ج 1 ، ص 380؛ شدّ الازار، ص 292 ؛ تاریخ گزیده ، ص 204؛ بحار الانوار، ج 48 ، ص 311 ؛ و منتهی الآمال، ج 2 ، ص 233).

2- . اجساد جاویدان ، ص 93-95 .

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه موفق به تولید نرم‌افزارهای تلفن همراه، کتاب‌خانه‌های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارك امام علیه السلام پشتیبانی می‌شود.

برای خدمت‌رسانی بیشتر شما هم می‌توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می‌دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک می‌گوییم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه‌ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آبادی - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

